

Bedehusforsamlingen

Bibelske ideal for bedehusmenigheten

Bedehustradisjonen i Norge går helt tilbake til Hans Nielsen Hauge. Da etablerte det seg en praksis med frie oppbyggelige møter hvor lekfolket samlet seg til forkynnelse, vitnesbyrd og sang uavhengig av om den lokale ordinerte presten var tilstede. De oppbyggelige møtene siktet på å fremme personlig åndelig vekst og å vekke mennesker til omvendelse og nytt liv. Først hundre år senere begynte enkelte bedehusforsamlinger å praktisere "fri nattverd". Selv om det finnes eksempler på "bedehusdåp" tidligere, så er det først i den senere tid at en mange steder har fått en utstrakt bruk av dåp på bedehuset. Da er det etablert det som gjerne kalles "full pakke" eller "alt under et tak" med forkynnelse, dåp og nattverd. Da har en startet en praksis som svarer til det som i den lutherske bekjennelsen, *Confessio Augustana* art. 7, kalles for en kirke:

"...Men kirken er forsamlingen av de hellige, der evangeliet blir lært rent og sakramentene forvaltet rett. Og til sann enhet i kirken er det nok å være enig om evangeliets lære og om forvaltningen av sakramentene. Men det er ikke nødvendig at det alle steder er ensartede menneskelige overleveringer eller skikker eller seremonier som er fastsatt av mennesker. Som Paulus sier: "Èn tro, èn dåp, èn Gud og alles Far osv."

Vennesamfunnet og foreningsvirksomheten er blitt til menighetsvirksomhet.

I det følgende brukes begrepet menighet og ikke forsamling. Det er særlig to grunner til det. For det først så bruker den norske bibeloversettelsen (bibelselskapets oversettelse) på bokmål ordet menighet om den lokale kirke og kirke om den universelle. På nynorsk er det brukt forsamling om den lokale menigheten. For det andre ser det ut for at yngre mennesker foretrekker å bruke menighet om samlingen på bedehuset når det blir praktisert både forkynnelse, dåp og nattverd, det vil si "alt under ett tak".

I denne artikkelen skal vi ikke beskrive en kirkehistorisk utviklingslinje, som det riktignok er viktig å kjenne til, men heller løfte fram et bibelsk materiale og på den måten få en fyldig uttegning av et bibelsk ideal for det kristne livet i menigheten. På den bakgrunn skal vi peke på hva som bør være ideal for en godt utrustet menighet i "bedehuskirken".

Hvordan disse idealene skal realiseres i den enkelte bedehusmenighet, har vi ikke tatt opp til drøfting. De lokale variasjonene kan være betydelige. Hver lokalmenighet må derfor tenke igjennom hvordan disse idealene kan realiseres lokalt. Vi har laget et studieopplegg til denne artikkelen hvor vi ønsker at lokale styrer/menigheter skal arbeide med spørsmålet om hvordan de kan legge til rette for en menighetsvekst etter de ideal som her er trukket opp.

Følgende oversikt viser hvilke tema vi har tatt opp. Dette er ikke et tilfeldig utvalg av emner, men bevisst valgt ut fra hva som er helt avgjørende for et rikt menighetsliv.

1. Menigheten – hva er det?

2. Bedehusmenigheten – hva er det?
 - 2.1 Menighetens oppdrag – forkynnelse, dåp og opplæring
 - 2.2 Bedehusmenighetens oppdrag – forkynnelse, dåp og opplæring
- 3.1 Nattverden – styrking av troen og fellesskapet
- 3.2 Nattverden i bedehusmenigheten
- 4.1 I barmhjertighetens tjeneste - diakoni
- 4.2 I barmhjertighetens tjeneste – diakoni i bedehusmenigheten
- 5.1 Det allmenne prestedømme og de ulike tjenestene i menigheten
- 5.2 Det allmenne prestedømme og de ulike tjenestene i bedehusmenigheten
- 6.1 Tilsynet med menighetene
- 6.2 Tilsynstjenesten i bedehusmenigheten
- 7.1 Menighetenes organisering og synlighet
- 7.2 Bedehusmenighetens organisering og synlighet
- 8 Det første og det grunnleggende for en sann menighet

1.1 Menigheten – hva er det?

Bibelsk ordbruk og billedbruk

Det greske ordet for menighet eller kirke er "ekklesia" som betyr de utkalte. I vanlig klassisk gresk ble dette uttrykket brukt om en forsamling av byborgere som var utkalt til et politisk møte. Går vi til den greske oversettelsen av Det gamle testamente fra ca 150 år f.Kr. (Septuaginta) brukes det greske ordet om den israelittiske folkeforsamlingen som var utkalt til gudstjeneste, det vil si at det er tale om et folk som er samlet framfor Gud. De kalles et hellig folk fordi de er kalt inn til Guds nærhet.

Når dette uttrykket overføres på menigheten i Det nye testamente, skapes det en kontinuitet mellom Guds folk i den gamle og i den nye pakt. Menigheten består av de som er utvalgt, Rom 8,33. De er Guds "utvalgte slekt, et kongelig presteskap, et hellig folk, et folk Gud har vunnet", 1 Pet 2,5 jfr 2 Mos 19,5-6.

Evangeliene

Ordbruken.

I evangeliene brukes det greske ordet to ganger av Jesus, Matt 16,18 og 18,17.

Vi skal merke oss følgende fra disse to tekstene:

- Jesus vil bygge en kirke/en menighet. Det betyr at Jesus har en plan for disiplenes framtid hvor han vil bygge en forsamling av de som er kalt ut fra den falne verden til et samfunn med Gud.
- Denne kirken vil han bygge på en klippe, og klippen trer fram i personen Peter. Hva er det som fører til at Peter får denne klippefunksjonen? Hele fortellingen i Matt 16,13ff har fokus på hvem Jesus er, og Peter trer fram på vegne av de andre disiplene og bekjenner: "Du er Messias, den levende Guds sønn" Matt 16,16. Jesus vil bygge sin menighet på denne bekjennelse og på de som tror og bekjenner at Jesus er Messias, Guds sønn.
- Bekjennelsen hviler ikke i Peters egne slutninger, men i åpenbaringen fra Gud: "Salig er du, Simon, sønn av Jona. For dette har ikke kjøtt og blod åpenbart deg, men min Far i himmelen" Matt 16,17. Bekjennelsen er en åpenbaringskunnskap.

Når Jesus vil bygge sin menighet/kirke legges det til grunn en åpenbart kunnskap om hvem Jesus er.

- Den menighet som Jesus bygger, skal aldri gå under: ”dødsrikets porter skal ikke få makt over den”, Matt 16,18. Det er krefter i den falne verden som står Guds menighet imot. Menigheten vil derfor alltid oppleve å bli angrepet. Det hører med til dens vilkår i verden. Men den kirke Jesus bygger vil aldri gå under i denne kampen.
- Menigheten får også overgitt seg ”himmelrikets nøkler” Matt 16,19. Det betyr at menigheten får en helt sentral rolle mellom Gud og verden i og med at den er overgitt de nøklene som låser opp eller lukker til Guds rike for menneskene.
- I Matt 18,15-19 er nøkkelmaktens praksis omtalt. Den kommer til uttrykk gjennom ordet om tilgivelse for synd. Der hvor synden bekjennes åpnes himmelens port, der hvor den fastholdes stenges porten.

Vi kan oppsummere følgende på bakgrunn av disse bibelordene:

- a. Menigheten består av mennesker som er kalt ut fra verden og er samlet for Guds ansikt. Menighetene består av personer som har fulgt kallet til oppbrudd (vendt om) og som lever i fellesskapet med hverandre og med Gud.
- b. Menigheten har sin grunnvoll i en bekjennelse som er forankret i åpenbart kunnskap om Guds gjerninger i Jesus Kristus.
- c. Menigheten vil i denne verden alltid være i en kampsituasjon hvor den falne verdens krefter søker å overvinne menigheten, men menigheten vil bestå inntil enden.
- d. Menighetens porter åpnes ved evangeliet. De som er kalt ut og som har brutt opp (vendt om), er kommet til tro ved evangeliet og er lukket inn i Guds rike.

Menighet/kirke – ekklesia – er ikke et sentralt ord i evangeliene. Hovedordet i Jesu forkynnelse er Guds rike/himmelriket. Det er Guds frelserike som er kommet nær ved Jesu komme. De som vender om til Jesus og blir hans disipler, er borgere av dette riket og er kalt til å leve det nye rikets liv. Dette riket er nærværende i verden, men skal en gang åpenbares i sin herlighet når Jesus kommer igjen i sin makt og setter alt i sin rette orden. I verden er det menigheten som er stedet for Jesu frelsende nærvær. Guds rike er nærværende i verden gjennom nådens midler.

Billedbruk

I Johannesevangeliet er det særlig to bilder som brukes: gjeteren og saueflokket, Joh 10,1ff, og vintreet og grenene, Joh 15,1ff.

Hyrden er den som kjenner sauene ved navn. Slik er det også med Jesus. Han kjenner sine og vet hvem de er. Samtidig kjenner sauene stemmen til sin gjeter. Når de hører ham, så følger de ham. Gjeteren er også den som vokter sauene og som enda til setter livet til for dem.

Jesus er vintreet, og grenene på vintreet er de som tilhører Jesus Kristus ved troen og dåpen. Grenene er satt til å bære frukt. Uten at grenene står på vintreet kan de ikke bære noen frukt. Slik er det også med den som tilhører Kristus. Han er satt til å synliggjøre Guds kjærlighet i et liv i tro og tjeneste for Gud i samsvar med Guds bud.

Paulus

Ordbruk

Når Paulus skriver sine brev til de ulike menighetene, har han en innledning. Der bruker han ofte begrepet "ekklesia" – menighet. Samtidig karakteriserer han denne menigheten med en rekke ord og uttrykk som sier noe om hva en menighet er og skal være. Paulus skriver til menigheten i Korint:

Paulus...hilser Guds menighet i Korint, dere som er helliget i Kristus Jesus og kalt til å være hellige sammen med alle som hver på sitt sted påkaller vår Herre Jesu Kristi navn – han som er deres og vår Herre. 1 Kor 1,2.

Vi merker oss følgende i denne hilsenen:

- Menigheten er *Guds* menighet. Den tilhører Gud.
- Menigheten plasseres på et geografisk sted – *i Korint*. Menigheten er lokal og stedsforankret.
- Menigheten består av personer, derfor er tiltalen personlig – *dere*. Menigheten er ikke en organisasjon.
- Det er tale om personer som er – *helliget i Jesus Kristus*. Det er personer som er løftet inn i den hellige Guds nærvær ved Jesus Kristus, ved at de har fått del i hans hellighet. Det er en hellighet de har fått tildelt.
- Samtidig er de - *kalt til å være hellige*. Deres hellighet skal manifestere seg i et hellig liv.
- De som er helliget og lever sitt liv i den lokale menigheten, står samtidig i et fellesskap med alle de hellige som – *hver på sitt sted* - påkaller vår Herre Jesu Kristi navn. Menigheten har fellesskap med alle som tror på Jesus uansett hvor det skjer i verden. De er en del av den universelle kirke.
- Alle de hellige kjennetegnes ved det at de – *påkaller vår Herre Jesu Kristi navn*. Det er relasjonen til Jesus som Herre og frelser som binder de lokale menighetene sammen i en enhet.

Paulus oppsummer noe av dette i slutten av 1 Kor 1, vers 30-31:

Dere er hans verk i Kristus Jesus, han som er blitt vår visdom fra Gud, vår rettferdighet, helliggjørelse og forløsning, for at den som er stolt, skal være stolt av Herren, slik det står skrevet.

Billedbruk

Paulus har også en rik billedbruk når han omtaler menigheten. Den sammenlignes med *et hus, en bygning, et hellig tempel*, 1 Kor 3,10-14; 2 Kor 10,8; Ef 2,20ff.

Menigheten har *en grunnvoll* som er Jesus Kristus. Ved forkynnelsen av evangeliet legges det en grunnvoll, og huset (menigheten) bygges opp når mennesker kommer til tro på Jesus og lever sitt liv med ham som Frelser og Herre. Bildet om grunnvollen kan utvides slik at det er tale om apostlenes og profetenes grunnvoll og Jesus er hjørnesteinen, Ef 2,20. Poenget er at grunnvollen i menigheten, dens fundament, er personen Jesus Kristus og det profetiske og apostoliske ord om ham.

Menigheten er *Kristi legeme*, Rom 12,5; 1 Kor 12; Ef 1,23. Etter Jesus død, oppstandelse og himmelfart trer Jesus fram gjennom menigheten. Den er hans legeme i verden. Den er

fylt av ham. Menigheten har derfor en ufattelig rikdom i sin midte, fordi Jesus Kristus er der som den levende og oppstandne Frelser og Herre.

Menigheten er *Guds familie*, Ef 2,19. Det er et uttrykk som rommer både en vertikal og en horisontal dimensjon. Menigheten tilhører Gud, de er Guds barn, Rom 8,15-16, og de har et fortrolig forhold til ham, og han har omsorg og nærhet til dem som Far. Samtidig står den enkelte i menigheten i nær relasjon til de andre. De er hverandres søsken, Gal 3,15; Ef 6,23 m.fl., og de er satt til å hjelpe og tjene hverandre i kjærlighet.

Vi kunne ha løftet fram enda mer av det bibelske materialet som karakteriserer menigheten. Noe skal vi ta opp i det følgende, men det vi her har løftet fram sier noe grunnleggende om hva en menighet er. Vi kan oppsummere det i følgende punkter:

- a. Menigheten *tilhører Gud* og er hans prosjekt i verden (eierskapsdimensjonen).
- b. Menigheten er først og fremst *lokalt plassert*. Det er en lokalmenighet (lokaldimensjonen).
- c. Menigheten består av *mennesker* (den personale dimensjonen) og kan ikke identifiseres med en organisasjon eller en ordning.
- d. Menigheten består av *de som har vendt om*, det vil si at de har tatt et oppgjør med et liv i synd og vendt seg mot Jesus Kristus som Frelser og Herre (omvendelsesdimensjonen).
- e. Menigheten utgjør et *felleskap* med en horisontal dimensjon, det vil si et fellesskap med andre mennesker, og med en vertikal dimensjon, det vil si et fellesskap med Den treenige Gud (fellesskapsdimensjonen).
- f. Menigheten representerer *Kristi nærvær på jorden*, menigheten er hans legeme. Den enkelte i menigheten er som en gren på vintreet som henter hele sin livskraft fra Jesu nærvær og fylde. De er i "Kristus" (Kristusdimensjonen).
- g. Menigheten samles i *en felles bekjennelse* til Jesus Kristus, Gud sønn, som er sendt til verden av Gud Faderen som Frelser, og som er brakt nær ved Åndens livgivende gjerning ved evangeliet (bekjennelsesdimensjonen).
- h. Menigheten lever sitt liv i den falne verden *under kampens vilkår*, men den vil aldri gå til grunne, for Gud vil *oppretholde den* inntil enden kommer (kamp- og seier-dimensjonen).

1.2 Bedehusmenigheten – hva er det?

De som hører til på et lokalt bedehus og ønsker å tre fram som en menighet trenger å fokusere på følgende i forkynnelse og undervisning:

- a. Bedehusmenigheten er alltid et *Guds verk*, er Guds prosjekt. Han vil danne menighet.
- b. Bedehusmenigheten er først og fremst *lokalt plassert*. Gud handler lokalt.
- c. Bedehusmenigheten kan ikke identifiseres med en organisasjon. Den består av *mennesker*. Det er enkeltpersoner som er kommet til tro på Den treenige Gud og som bekjenner og tilber den sanne Gud. Derfor har menigheten fokus på personer og deres situasjon.
- d. Bedehusmenigheten består av personer som har *vendt om* fra "verden" til Gud og som har fått sine synder tilgitt på grunn av Jesu frelsesverk. De har gått inn gjennom omvendelsens trange port. Derfor kjennetegnes bedehusmenigheten av sitt fokus på omvendelsens nødvendighet.

- e. Bedehusmenigheten utgjør *et fellesskap, en forsamling* av mennesker som er omvendt og som lever sitt liv i åpenhet mot Gud, i samfunn med ham. De troende hører sammen med hverandre og med Gud.
- f. Bedehusmenigheten representerer *Kristi nærvær* på jord. Gjennom menigheten trer Kristus fram både innad i menigheten gjennom sitt handlende nærvær og utad mot verden gjennom menighetens forkynnelse, vitnesbyrd og kjærlighet til alle mennesker.
- g. Bedehusmenigheten er kalt til å *bekjenne sin tro* på Den treenige Gud, til å lovprise ham og til å vitne om ham.
- h. Bedehusmenigheten lever sitt liv i den falne verden og er *alltid i kamp* mot de krefter som står Gud imot. Men menigheten vil aldri gå under i villfarelse eller i forfølgelse fordi Kristus er syndens, dødens og djevelens seierherre.

2.1 Menighetens oppdrag – forkynnelse, dåp og opplæring

Menigheten er gitt et oppdrag i verden. Mot slutten av sitt liv tydeliggjør Jesus dette oppdraget overfor sine disipler, Matt 28,18-20; Mk 16,15-20; Luk 24,45-49; Apg 1,6-8; Joh 14-17; 21,15-17. Hva består oppdraget i og hva er forutsetningene for å utføre det?

De ulike teksten bruker ulike uttrykk om oppdraget, vi skal samle dem i noen hovedpunkter.

2.1.1 Forkynnelsen

Evangeliet skal forkynnes, Mk 16,15, eller sagt på en annen måte: "i hans navn skal omvendelse og tilgivelse for syndene forkynnes", Luk 24,47. Evangeliet er budskapet om hva Gud har gjort i Jesus Kristus for å frelse mennesker fra synd og dom. Det finnes bare ett evangelium fordi det finnes bare en frelser. Evangeliet bretter derfor ut hva Jesus har gjort i sitt liv ved sin død og oppstandelse og viser at Jesu frelsesverk gjelder alle. Det er tale om å bringe fram vitnesbyrdet om Jesus, hvem han er, hva han gjort og hva han betyr for menneskenes liv i tid og evighet.

Evangeliene og Apostlenes gjerninger viser hvor viktig forkynnelsen var i Jesu liv og i apostlenes virke. Evangeliene gjengir en lang rekke situasjoner hvor Jesus trer fram som taler. Det samme ser vi når Apostlenes gjerninger omtaler menighetene i Jerusalem, i Judea, i Samaria og utover i Romerriket.

Evangeliets innhold

Forkynnelsen har hele tiden et innhold. Det er tale om å vise hvem Jesus er som Guds Messias, Guds sønn og verdens frelser. I evangeliet blir Guds frelsesgjerning i Jesus Kristus gjenfortalt og utdypet. Paulus kaller dette for et "Guds mysterium", 1 Kor 2,1, for evangeliet er en åpenbaring av Guds frelsesvilje som i utgangspunktet er ukjent for menneskene, 1 Kor 2,7-10. Det blir kjent for tilhørerne i og med at Jesu frelsesverk med sentrum i hans død på korset blir forkynt eller "malt" for dem, 1 Kor 2,2; Gal 3,1.

Det er et frelsesverk som er fullført en gang for alle. Ingen trenger å gjenta det. På grunn av det Jesus gjorde er "himmelens porter åpnet".

Forkynnelsen av evangeliet har en iboende kraft i seg. Det er en Guds "dynamis" (kraft), 1 Kor 1,18, for i og med forkynnelsen av evangeliet handler Gud til frelse. Evangeliet er

et levende ord, for i det trer den levende og oppstandne Jesus Kristus fram og tilhørerne blir utfordret til omvendelse og tro på Jesus Kristus, Apg 2,36ff; 13,37-39; Apg 16,30-34 m.fl.

Mottas i tro

I evangeliet rekkes frukten av Jesu frelsesgjerning fram som en gave fra Gud, en gave som bare kan mottas i tro, Ef 2,8-9. Menneskene kan ikke gjøre seg fortjent til gaven ved gode gjerninger eller fromme ønsker. Troen er ingen ny gjerning, ikke en menneskelig prestasjon, men en tillit som skapes ved å høre evangeliet.

Frelsens gave er syndenes tilgivelse. Synderen får gaven fordi Jesus påtok seg synderens skyld og dom innfor Gud. Det innebærer at synderen blir erklært rettferdig for Gud for Jesu skyld, Rom 3,22-24; 4,5. Synderen "ikles" Kristi rettferdighet. Det inntreer en enhet med Kristus som omtales som å bli en ny skapning, 2 Kor 5,17-18. Det er det som også omtales som å bli født på ny, Joh 3,5-7.

Frelse fra fortapelse

Evangeliet trer alltid fram i motsetning til fortapelsen, Joh 3,16; 1 Kor 1,18. Mennesket er i seg selv fortapt på grunn av synden, Ef 2,1-3. "Alle har syndet og mangler Guds herlighet", Rom 3,23. På grunn av syndefallet kom synden inn i verden, Rom 5,12, og førte menneskeslekten bort fra Gud og inn under syndens og djevelens herredømme.

Frelsen innebærer at en blir reddet fra den elendighet som syndefallet førte med seg og som rammet mennesker og skaperverk. Ved Jesu frelsesgjerning brytes syndens makt og djevelens herredømme, Kol 2,13-15. Jesus er seierherren som gjennom sin død og oppstandelse sonet synden, avvæpnet djevelen og hans åndehær og gjennom sin oppstandelse bærer fram det evige livet som til slutt skal tre fram i makt og herlighet ved Jesu gjenkomst.

Lov og evangelium

Forkynnelsen av evangeliet forutsetter en avsløring av menneskets fortapte situasjon. Det er tale om en erkjennelse av synd og en omvendelse til Jesus hvor budskapet om frelse tas til hjertet i tro og tillit. En slik erkjennelse vokser fram under forkynnelsen av Guds lov som både avslører menneskets manglende rettferdighet, Rom 5,20, og Guds dom som hviler over ethvert menneske som ikke lever etter Guds gode vilje i ett og alt, Gal 3,10-13. Det er den fortapte synderen som tar imot evangeliet og som dermed unngår å bli fortapt.

Det er viktig å kunne skjelve mellom lov og evangelium. Loven krever at det gode skal gjøres. Loven taler om gjerninger. Evangeliet taler om Guds frelsesgjerning og rekker fram frelsens gave til den ugudelige som tror på Jesus som sin Frelser. Samtidig må lov og evangelium holdes sammen. Loven avslører og viser til Guds dom over synden og synderen. Uten loven blir menneskene hovmodige eller likegyldige for hva som er Guds gode vilje. Men det er evangeliet som viser til redningen av synderen og hva Gud har gjort. Loven driver synderen til Kristus, evangeliet gir Kristus til synderen.

For alle – til jordens ende

Evangeliet har en adresse. Det vender seg til alle, for alle trenger å få del i frelsen i Jesus Kristus. Gud vil at alle mennesker skal bli frelst, 1 Tim 2,4, derfor kalles alle syndere til omvendelse, Apg 2,38. Det gjelder alle uansett hvilken folkegruppe eller sosial klasse de tilhører, Rom 1,16-17. Gjennom forkynnelsen av evangeliet trer Guds universelle

frelsesplan fram. Han vil føre alle mennesker inn i fellesskapet med Kristus og seg selv, og han vil innlemme dem i menigheten som disipler.

Evangeliet har innbygd en misjonale dimensjon. Det kan aldri stanse ved noen nasjonal, etnisk eller kulturell grense. Det må videre for at alle skal få høre om Guds frelse.

Ett med Kristus i et nytt liv

I evangeliene blir forkynnelseens frelsende virkning omtalt som disippelgjøring. En blir gjort til disippel, Matt 28,19. Ellers i Det nye testamente brukes en rekke uttrykk som å bli levendegjort med Kristus, bli ett med ham, være "i Kristus" m.m. Alle uttrykkene vil på ulike vis understreke at den som har tatt imot evangeliet i tro og fått del i frelsens gave, er satt til å leve et nytt liv med Jesus som Herre, et liv i samsvar med Guds gode vilje. Menigheten skal derfor, sier Jesus, "lære dem (disiplene) å holde alt det som jeg har befalt dere", Matt 28,20.

2.1.2 Dåpens nødvendighet

I Jesu avskjedshilsen til disiplene hvor oppdraget blir beskrevet omtales også dåpen: "Den som tror og blir døpt, skal bli frelst" Mark 16,16 og "Gå derfor ut og gjør alle folkeslag til mine disipler: Døp dem til Faderen og Sønnen og Den hellige ånds navn..." Matt 28,19.

Forkynnelsen av evangeliet følges opp av en ny handling. De som hører og kommer til tro på evangeliet kalles til dåp i Den treenige Guds navn. Slik skjedde det allerede på 1. pinsedag, Apg 2,38, da Peter sa: "Vend om og la dere døpe i Jesu Kristi navn, hver og en av dere, så dere kan få tilgivelse for syndene, og dere skal få Den hellige ånds gave". Det samme skjedde da Paulus ble omvendt. Etter møtet med den levende Jesus Kristus utenfor Damaskus ble han møtt av Ananias. Han kunne undervise Paulus om hva som hadde skjedd. Med en gang undervisningen var over, stod Paulus opp og ble døpt, Apg 9,17-18. Senere omtaler Paulus dette på følgende måte: Han viser til hva Ananias sa til ham: "Så hvorfor nøler du nå? Kom og la deg døpe og få syndene vasket bort mens du påkaller Hans navn", Apg 22,16.

Dåpen var en engangshandling. Den ble ikke gjentatt. Derfor er dåpen et ytre synlig uttrykk for at en fikk del i Guds frelse. Den som var døpt tilhørte det nye Guds folk, menigheten. Samtidig var dåpen noe langt mer, fordi Gud handlet i dåpen. Det er et nådemiddel fordi i dåpen gir Gud av sin nåde.

Paulus omtaler dåpen som å bli forent med Jesus Kristus, i en død og oppstandelse som er lik hans død og oppstandelse, Rom 6,4-5. Dåpen omtales som "badet som gjenføder" Til 3,5. I dåpen får en del i et nytt liv med Kristus som Herre og en blir gjort til Jesu disippel, Matt 28,19.

Dåpen og forkynnelsen hører alltid sammen. Det er gjennom evangeliet som ordets nådemiddel at Guds frelsesgjerning i Jesus Kristus blir beskrevet, og dåpens virkning hviler i denne Guds frelse. Hele dåpsgjerningen er derfor vevd sammen med frelsens bakgrunn og frelsens gave. Alle mennesker er av naturen under Guds dom, Ef 2,1-3, og trenger Guds frelse. Slik evangeliet byr fram frelse som syndenes tilgivelse, rettferdighet for Gud og et nytt liv med Kristus, slik blir også frelsens gave gitt til den enkelte som blir døpt.

2.1.3 Opplæringen

I sin misjons- og dåpsbefaling, Matt 28,19f, understreker Jesus også opplæringens nødvendighet. Dåp og opplæring samvirker med forkynnelsen av evangeliet for at mennesker skal bli Jesu disipler og bli bevart som disipler i et lærefelleskap med Jesus. Læreoppdraget sikter på å bevare den døpte i troens nye liv med Kristus.

Opplæringen hører med til menighetens grunnleggende virksomhet. De som er døpt, sier Jesus, skal "lære å holde alt det jeg har befalt dere", Matt 28, 20. Verken den enkelte eller menigheten som fellesskap blir bevart hos Kristus dersom ikke opplæringen blir ivaretatt. Jesus underviste sine disipler, Paulus underviste sine menigheter både gjennom brever og personlig nærvær i menighetene over tid.

Opplæringen gir en utdypende kunnskap om Gud som skaper, frelser og forløser. Det er en åpenbaringskunnskap som avslører Guds vesen og Guds gjerninger. Det er en bærende kunnskap om hva Gud har gjort i historien. Slik sett er opplæringen en innføring i frelsens historie. Blikket er vendt bakover og tekstene er hentet fra Bibelen. Samtidig er blikket rettet framover mot hva Gud skal fullføre når frelseshistorien fullendes. Kunnskap om hva som skal skje er framtidskunnskap. Den omtaler det som endå ikke har skjedd, men som menigheten i tro venter på skal skje.

Opplæringen har også et aktuelt fokus fordi den som er kommet til tro, trenger kunnskap om hvordan evangeliet virker i dag gjennom nådemidlene, gjennom forkynnelse, dåp og nattverd. Evangeliet rekkes fram til synderen som trenger nåde i dag. Den som er døpt trenger å kjenne til den grunnleggende relasjonen som det er mellom lov og evangelium, mellom synd og nåde, mellom dom og frelse, mellom fortapelsens mørke og en ny himmel og jord.

Kunnskapen om Guds frelseshistoriske gjerning og nådemidlenes virkning i dag må de troende lære. Menigheten må derfor undervises og gis opplæring, for dette er kunnskaper som bare har en kilde, nemlig Bibelen. Uten Bibelens kunnskapstilfang vet ikke menigheten hvem de tror på, hvorfor de er kommet til tro og hvordan de er kommet til tro.

Denne kunnskapen møter motstanden i verden. Kunnskapen er omstridt og alt som reiser seg av motstand mot den må tas "til fange under lydigheten mot Kristus" 2 Kor 10,4-5. Kampen for å bevare kunnskapen om Gud slik den er åpenbart, har alltid møtt motstand. Det er derfor nødvendig med en undervisning som både gir kjennskap til åpenbaringens kunnskapsinnhold og som viser hvordan den blir angrepet. Paulus kjente til hvilke åndskrefter som stod kristendommen imot. Han beskrev dem og dermed avslørte han dem slik at menighetene og de troende kunne stå imot og bli bevart, Gal 1,6ff; 3,1ff; Ef 6,10-18 m.fl. Mangler menigheten en slik utrustende kunnskap, blir den et lett bytte for ulike strømdrag som ikke lar seg forene med troen på Gud som skaper, frelser og forløser.

Opplæringen omfatter også hvordan kristenlivet skal leves i menigheten og i verden inntil Jesus kommer igjen. De bibelske bud og formaninger uttrykker Guds omsorg for menneskelivet i denne verden. Budene vil verne om livet, ekteskapet, familien og fellesskapet mellom mennesker. Det gjelder både kristne og ikke-kristne. Budene som omfatter forholdet til medmenneskene, er uttrykk for Guds kall til å vise godhet mot vår neste. De er til beste for alle. Samtidig er den som ved troen og dåpen er blitt forent med Kristus, satt til å avspeile Kristi kjærlighetsnærvær i verden. Gjennom Bibelen og Åndens

veiledning og kraft utrustes de troende til å tjene Gud ved å leve ut Guds gode vilje i hjem, menighet og samfunn. I en lang rekke formaninger i brevene viser Paulus hvordan de troende skal leve troens nye liv. Samtidig viser han hvordan mennesket fortsatt fanges inn av syndens makt og fristelser, Gal 5,13-26.

Paulus avslører syndens gjerninger i sin samtid. Slik må også den kristne opplæringen i dag avsløre syndens gjerninger enten de skjer i eller utenfor menigheten. Den kristne etikk er derfor en grunnpilar i den kristne opplæringen.

Disiplene ble sendt ut for å forkynne evangeliet for alle mennesker. Menigheten er satt til å følge i disiplenes spor for å bringe Den treenige Guds frelsende nærvær til alle mennesker. Uten menighetens nærvær er heller ikke evangeliet og frelsens fylde kommet nær. Ut til alle er menighetens kall. Dette er menighetens misjonale dimensjon til jordens ende, til tidenes ende.

Forutsetningene for å utføre oppdraget

Jesu avskjedstekster løfter fram flere sider som har betydning for utføringen av oppdraget og for virkningene. I Matt 28,18 understreker Jesu at han "er gitt all makt i himmel og på jord". Tjenerne som får oppdraget, er sendt ut av ham som har et universelt herredømme. Det innebærer at Jesus selv er nær i tjenernes liv til alle tider og på alle steder, jfr "se jeg er med dere alle dager inntil verdens ende", Matt 28,20. De skal forkynne og virke i "Jesu navn", Luk 24,47; Mk 16,17, og tjenerne skal "få kraft når Den hellige ånd kommer over" dem, Apg 1,8.

Dette innebærer at hele oppdraget er forankret i oppdragsgiveren, i hans allmakt, i hans nærvær og i hans myndighet. Tjenerne representerer ikke seg selv. De utfører oppdraget på vegne av Jesus Kristus. All kraft og styrke får de ved Den hellige ånds nærvær og virke.

Sammenfattende

Jesus gav sitt oppdrag med å forkynne evangeliet, døpe og lære. Det gjaldt alle mennesker på alle steder til alle tider. Alle skulle få høre om Jesu frelsesverk slik at de kunne få del i frelsen ved tro og dåp og bli bevart hos ham i et nytt liv inntil enden kommer.

2.2 Bedehusmenighetens oppdrag – forkynnelse, dåp og opplæring

Bedehusmenigheten er som alle lokalmenigheter gitt et oppdrag. Menigheten kan ikke leve et sant Åndens liv uten at den går inn i det guddommelige oppdraget i verden. I menigheten er Den treenige Gud nærværende, men for at Gud skal kunne handle til frelse og fornyelse, må hans nærvær bli synlig og hørbart gjennom de midler som bærer fram hans frelsende og fornyende nærvær.

Bedehusmenigheten må derfor ha fokus på hvordan Guds nærvær trer fram mellom menneskene i og utenfor menighetsfellesskapet. Da er følgende nødvendig.

a. Forkynnelsen av lov og evangelium er en nødvendighet

Evangeliet skildrer hva Gud har gjort gjennom Jesus for å frelse fortapte mennesker, og det byr fram frelsens gave til den enkelte. Ved å høre evangeliet kan troen skapes i hjertet, den tro som favner om evangeliets frelsende gave. Forkynnelsen av evangeliet må være en livsnerve i bedehusmenigheten.

Men forkynnelsen av Jesu frelsesverk trer alltid fram på bakgrunn av syndens virkelighet i verden og menneskets fortapte stilling under Guds dom og under syndens makt og djevelens herredømme. Bedehusforkynnelsen må derfor kunne avsløre syndens virkelighet, menneskets fortapte stilling og frelsens gave. Forkynnelsen må kunne skjelle mellom lov og evangelium slik at de som hører settes fri ved evangeliet og kan leve troens nye liv med Kristus som Herre.

Guds frelsesgjerning i Jesus Kristus har universelle konsekvenser. Det gjelder alle til alle tider. Uten kjennskap til Guds frelse i Jesus Kristus lever menneskene i et åndelig mørke. Den lokale menighet er satt til å bære evangeliets lys fram der hvor den er plassert, til de som lever i lokalmenighetens nærmiljø. Men Jesu sendelse av disiplene setter ingen grenser for deres virksomhet. Slik kan heller ikke bedehusmenigheten leve innenfor snevre lokale grenser og interesser. Evangeliet bærer i seg en universell dimensjon. Jesu frelsesverk er for alle og alle må få høre det.

b. Dåpens nødvendighet

Dåpen er innstiftet av Jesus og gjennom dåpen handler Gud med menneskene til frelse. I dåpen blir den dømte forent med Jesu død og oppstandelse, med hans frelsesverk. I bedehusmenigheten må dåpen praktiseres fordi Gud handler i den.

Dåpens nådemiddel forutsetter forkynnelsen av evangeliet. Dåpens situasjon må derfor omkranses av bibeltekster som både viser dåpens nødvendighet, Jesu frelsesgjerning, dåpens virkning og dåpens oppfølging.

c. Opplæringens nødvendighet

Gud kjennes bare gjennom åpenbaringen slik den er gitt oss i Bibelen. Først når Gud taler og handler kan vi som mennesker lære ham å kjenne. I Bibelen møter vi Gud som skaper og frelser. Gud skapte i begynnelsen og Gud opprettholder verden på tross av menneskeslektens frafall fra Gud og av syndens makt og djevelens herredømme i verden. Hele den kristne opplæringen hviler i kjennskapet til Gud som skaper og frelser.

Den kristne opplæring sikter på å skape mening og sammenheng i kristen tro og etikk. Derfor må opplæringen bevisst arbeide med å bygge sammen kristentroens ulike sider til en helhet. Samtidig må undervisningen gi den enkelte hjelp til å leve som kristen i dag. Undervisningen må derfor også ha et aktuelt sikte slik at bedehusfolket lærer å forstå sin egen tid i lys av Guds ord.

Ingen bedehusmenighet kan overleve uten at enhver som er kommet til tro og er blitt døpt, lærer Kristus å kjenne, hvem han er og hva han som Frelser og Herre vil med menneskene.

Når bedehusmenigheten påtar seg et dåpsansvar, påtar de seg et opplæringsansvar som må realiseres i et samarbeid med menighet, foreldre og faddere. De skal sammen lære den dømte å leve rett med Gud.

3.1 Nattverden – styrking av troen og fellesskapet

Nattverden ble innstiftet av Jesus før han ble tatt til fange i Getsemane, Matt 26,26-29. Det skjedde da Jesus sammen med sine disipler feiret påskemåltidet til minne om utferden fra Egypt. Nattverden eller brødsbrytelsen ble feiret av den første menighet og var et karakteristisk trekk ved menighetens liv, Apg 2,42. Paulus sier at nattverdspraksisen har han "mottatt fra Herren" og gitt den videre til menigheten, 1 Kor 11,23a. Det gamle påskemåltidet ble feiret en gang om året. Nattverden med bakgrunn i Jesus som den nye pakts offerlam, ble feiret kanskje hver gang de kom sammen som menighet i troen på Kristus.

Måltidet er en handling som bringer Jesu offerdød nær til den som spiser og drikker. Ved innstiftelsen, før hans død har funnet sted, sier han: "Ta imot og spis! Dette er min kropp" og "Drikk alle av det! For dette er mitt blod, paktens blod, som blir utøst for mange så syndene blir tilgitt", Matt 26, 26-27. På denne måten forener Jesus forkynnelsen av sin egen død, det vil si forkynnelsen av evangeliet, med en handling som innebærer at de som spiser av brødet og drikker av vinen får del i Jesu frelsesdød. Derfor har vi i vår lutherske tradisjon sagt at i, med og under brødet og vinen skikkelse får vi del i Jesu offerdød og i syndenes tilgivelse. På denne måten blir nattverden et nådemiddel som trer fram i sakramentets form, det vil si at det er en handling innstiftet av Jesus, hvor evangeliet trer fram gjennom synlige midler som brødet og vinen.

Når nattverden feires, så forkynnes Jesu død for vår synd på en synlig og konkret måte. Den som deltar, kan se hen til evangeliets løfte om syndstilgivelse og vite med seg selv at den som eter brødet og drikker vinen forenes med Jesu stedfortredende offerdød for synderne. Dette er nattverdets vertikale dimensjon – enheten med Jesus og hans frelsesverk. Slik sett styrker nattverden troen på Jesus som "min" frelser. Det er et styrkemåltid på troens vei.

Samtidig har nattverden en fellesskapsdimensjon, en horisontal dimensjon. Det er et måltid som feires sammen med de andre som tror og tilhører Guds menighet, 1 Kor 10,16-17. Dette ble synliggjort gjennom den praksis at det var et brød som ble brutt i stykker og delt ut. I, med og under brødets skikkelse ble menighetens enhet og fellesskap synliggjort. Denne enheten ble truet. Det skjedde da menigheten i Korint før selve nattverdsfeiring tok til, gjorde forskjell på rike og fattige under den innledende delen av måltidet, under det som ble kalt agapemåltidet, 1 Kor 11,20-22.

Nattverden er også en forsmak på det fullkomne måltidet i det kommende Guds rike. Under innstiftelsen av nattverden sier Jesus at han ikke selv skal delta i dette måltidet "før den dagen jeg drikker den ny sammen med dere i min Fars rike", Matt 26,29. Nattverdbordet i dag mangler Jesu synlig nærvær fordi vi lever i den ufullkomne tid, i syndens tidshusholdning, som først skal avløses når Jesus igjen trer fram synlig og Guds rike blir virkeliggjort som en ny himmel og ny jord. Da skal Jesus som den oppstandne feire den store nattverden sammen med sin forløste menighet.

3.2 Nattverden i bedehusmenigheten

Nattverden er innstiftet av Jesus og gitt til menigheten. Den skal praktiseres for å synliggjøre evangeliets frelsende rikdom og for at alle som deltar, skal finne trøst og rikdom i evangeliet. Den hører derfor naturlig til i bedehusmenigheten.

a. Nattverden bør feires regelmessig når troens folk samles innfor Gud.

b. Nattverdens evangelium må tydeliggjøres for alle som et nådemiddel, som et måltid for syndere som trenger Guds nåde i Jesus Kristus.

c. Nattverden synliggjør menigheten som et fellesskap i nåde og tro.

d. Nattverden er et måltid som minner oss om at vi lever i håpet om at en dag skal troens folk spise det fullkomne måltidet i oppstandelsens rike sammen med den oppstandne Kristus.

e. Nattverden må pregs av orden og tydelighet så alle vet hva som feires og kan vise respekt for nattverden som en Guds gave.

f. Nattverden kaller på glede og takknemlighet. Derfor er det viktig å synge lovsanger som løfter fram Guds underfulle frelsesverk og å vitne om Guds frelse i Jesus Kristus.

4. 1 I barmhjertighetens tjeneste - diakoni

Menigheten er Kristi legeme på jord. I ord og gjerning skal menigheten avspeile fylde i Jesu gjerning. I evangeliene sammenfattes hans gjerning blant annet på følgende måte:

Siden dro Jesus omkring i hele Galilea; han underviste i synagogene deres, forkynte evangeliet om riket og helbredet all sykdom og plage hos folket, Matt 4,23, jfr Mk 1,39; Luk 6,17-19.

Jesu helbredende gjerning viser at Guds rike som er kommet nær, innebærer også at Guds omsorg for menneskenes legeme og livssituasjon er inkludert i hans kjærlighet. Jesu helbredelse var et vitnesbyrd om hvem Jesus var og at Guds rike var kommet nær. Jesu helbredelse gjaldt ikke bare disiplene, men alle mennesker. På samme måte som Jesus forkynte evangeliet om Guds rike for alle som ville høre, slik helbredet han rik og fattig, kvinner og menn, barn og voksne.

Da Jesus sendte ut sine disipler, fikk de et oppdrag som omfattet både forkynnelse av Guds rike og helbredelse av syke, Matt 10,5-8; Luk 10,1ff. Denne praksis fulgte også apostlene etter Jesu død og oppstandelse, Apg 3,1ff; 5,12 m.fl.

Helbredelsen av syke var et spesielt uttrykk for Guds kjærlighet til menneskene. De var et vitnesbyrd om frelsesrikets kommende herlighet, om skaperverket endelige forløsning ved tidenes ende. Men Guds omsorg for menneskene kommer også til uttrykk gjennom kallet til nestekjærlighet, til å gjøre gode gjerninger i samsvar med Guds gode vilje, Gal 6,10.

Disiplenes liv i gode gjerninger skal være som "jordens salt" og som "verdens lys", Matt 5,14-16. Å leve i samsvar med Guds bud er å leve i Jesu kjærlighet, Joh 15,9ff. I Paulus sine brev møter vi det samme kallet til å elske nesten i samsvar med Guds bud, Gal 5,13-14; 6,10.

Jesus så menneskenes nød og behov. Det vekket hans omsorg og handling. Tilsvarende var det også med apostlene. De hørte og så den blinde på tempelplassen og de gav ham

Guds gave, Gal 3,1ff. Gjennom sine mange formaninger ønsker Paulus at menigheten og den enkelte skal se medmenneskers nød og behov. Siktemålet er at Jesu disipler til alle tider ved holdning og handling skal avspeile Guds kjærlighet til menneskene og Guds omsorgsfylte veiledning og handling.

Kjærligheten til nesten trer frem på ulike arenaer. Budene og formaningene i Bibelen viser oss dette. Først er en kalt til å respektere og elske sine foreldre (4.bud), sin ektefelle og egne barn, Ef 5,21-6,4, og deretter sin nære familie og slekt. Derfra utvides arenaen til Guds familie, til menigheten, Rom 12,9-10; Ef 4,1-2 m.fl. De fleste av Paulus sine formaninger er rettet inn mot livet i menigheten for at den kan vokse og bygges opp i kjærlighet, Ef 4,16. Til slutt vendes blikket utover til alle mennesker. Nestekjærligheten setter ingen grenser. Disipler til alle tider er kalt til å elske også sine fiender, Matt 5,43ff.

4.2 I barmhjertighetens tjeneste - diakoni i bedehusmenigheten

Gjennom historien har bedehusets folk tatt mange initiativ på barmhjertighetens arena. Det har også resultert i etablering av organisasjoner og institusjoner med et spesielt diakonalt sikte (barnehjem, aldershjem, sykehus m.m.). Men all barmhjertighetstjeneste starter med at noen ser den enkelte som er i nød. Hva har dette å si for bedehusmenigheten i dag?

- a. I forkynnelse og undervisning må nøden i den falne verden beskrives og fortolkes.
- b. Kallet til å se den enkelte og den enkeltes nød må framelskes og kallet til offer og handling understrekes.
- c. Barmhjertighetstjenesten trenger å synliggjøres gjennom handling og tiltak.
- d. Den "broderlige sjelesørgeriske samtalen" mellom det troende må stimuleres.
- e. En ordnet sjelesørgertjeneste må tre fram.
- f. Det må være et særlig sjelesørgersk fokus mot menighetens syke, lidende, eldre og ensomme.
- g. I forbønnen i menigheten må de som lider løftes fram.
- h. Det må legges til rette for "salving og forbønn" for syke.

5.1 Det allmenne prestedømme og de ulike tjenestene i menigheten

I Det gamle testamente var det en egen prestestand med øverstepresten som øverste leder. Under ham kom prestene og under der kom levittene. Hele prestestanden var i en formidlerrolle mellom Gud og israelittene.

I Det nye testamente er dette annerledes. Jesus Kristus er mellommannen mellom Gud og mennesker, 1 Tim 2,5; Heb 8,6; 9,15. Det gammeltestamentlige prestedømmet med sine oppgaver er avviklet. Nå omtales hele menigheten som et kongelig presteskap og det har fått en ny oppgave i verden:

Men dere er en utvalgt slekt, et kongelig presteskap, et hellig folk, et folk som Gud har vunnet for at dere skal forkynne hans storverk, han som kalte dere fra mørket og inn i sitt underfulle lys. 1 Pet 2,9.

Oppdraget som hviler på hele menigheten er å "forkynne hans storverk". Menigheten er gitt et forkynneroppdrag med et bestemt innhold.

Når Paulus skriver til de ulike menighetene, bruker han en inkluderende språkbruk – "dere", se Rom 1,8ff; 1 Kor 1,2. 4. 10 m.fl.; Gal 1,6; 3,1 m.fl.; Ef 1,17; 2.1.11 m.fl. De ulike situasjonene han tar opp i sine brever, angår hele menigheten. De ansvarliggjøres for forkynnelsen, læren, veiledningen, undervisningen, sjelesorgen m.m. Menigheten er ikke en passiv forsamling hvor den enkelte bare skal ha ansvar for sitt eget liv, men den enkelte kalles inn i et fellesskap hvor alle får ansvar for at menigheten skal leve sitt liv i samsvar med sitt kall og oppdrag i verden. Den enkelte i menigheten kalles derfor til et frimodig medansvar for hele menighetens virke.

Samtidig har enhver også fått en bestemt tjeneste. Paulus kaller det for nådegaver. Dette kommer framfor alt fram når Paulus beskriver menigheten som Kristi legeme og den enkelte som lem på dette legeme, se Rom 12,3-8; 1 Kor 12,4-31; Ef 4,11-16. I disse listene nevner Paulus ulike tjenester i menigheten. Listene er ikke identiske. Det antyder at tjenestemangfoldet i menigheten er større enn det som kommer fram i hver enkelt liste.

Slike lister kan en prøve å systematisere på forskjellige måter. Her er et eksempel:

Aposteltjenesten (en spesiell tjeneste i urmenigheten):

- Jesu øye- og hørevitner/ Ordets tjenere
- Menighetsgrunnleggere
- Tilsynstjenester

Ulike forkynnergaver:

- Profetgaven, Rom 12,6; 1 Kor 12.10. 28; Ef 4, 11.
- Evangelistgaven, Ef 4,11.
- Tungetale i menigheten – tydning, 1 Kor 12,10. 28; 14,1ff.

Undervisningsgaver:

- Læregaven, Rom 12,7; 1 Kor 12,28; Ef 4,11.
- Kunnskapstale, 1 Kor 12, 8.
- Visdomstale, 1 Kor 12,8.

Ledelsesgaver:

- Ledelse, Rom 12,8; 1 Kor 12,28.
- Hyrder, Ef 4,11.
- Trosgaven, 1 Kor 12,9.
- Prøve åndene, 1 Kor 12,10.

Diakonale tjenester:

- Barmhjertighetstjenester, Rom 12,8.
- Ulike tjenester, Rom 12,7.
- Hjelpegaven, 1Kor 12,28.
- Spesiell givertjeneste, Rom 12,8.

- Trøstetjeneste, Rom 12,8.
- Helbredelse, 1 Kor 12,9. 28.
- Mektige gjerninger, 1 Kor 12,28.

Nådegavelistene viser et mangfold av tjenester. Det representerer en rikdom for menigheten. Hovedoverskriftene i denne oversikten antyder en retning eller et område hvor tjenestene trer fram og blir til velsignelse for menigheten.

Alle de tjenestene som Paulus lister opp, har et guddommelig opphav. De er gitt av Den treenige Gud. Det var Kristus som ga noen til å være apostler etc Ef 4,11. Det er Ånden som deler ut sine nådegaver til hver enkelt slik Ånden vil, 1 Kor 12, 11. Det er Gud som har gitt oss denne nåde, Rom 12,6. Det er Den treenige Gud som utrufter menighetene med sine nådegaver:

Det er forskjellige nådegaver, men Ånden er den samme. ∫ Det er forskjellige tjenester, men Herren er den samme. ∫ Det er forskjellige kraftige virkninger, men Gud er den samme, han som er virksom og gjør alt i alle. 1 Kor 12,4-6.

De forskjellige nådegavene/tjenestene står i et gjensidighetsforhold til hverandre: "Hver for oss er vi hverandres lemmer", sier Paulus, Rom 12,5b. Ingen av tjenestene er overflødige på samme måte som kroppen ikke kan unnvære et av sine lemmer uten å bli skadet, jfr 1 Kor 12,14ff. Gjennom de ulike nådegavene/tjenestene utrustes menigheten (de hellige) slik at den kan vokse, Ef 4,12. Ut fra Kristus og de tjenester han satte i menigheten:

..blir hele kroppen sammenføyd og holdt sammen av hvert bånd og ledd, alt etter den oppgave hver enkelt har fått tilmålt, så kroppen vokser og bygges opp i kjærlighet. Ef 4,16.

Paulus understreker at tjenestene sikter på menighetens *indre vokster eller modning*. Kristi kropp skal bygges opp. Siktemålet med denne vokster er:

- at de hellige skal nå fram til "enhet i troen på Guds Sønn og i kjennskap til Kristus", Ef 4,13a.
- at de troende skal vokse seg sammen i kjærlighet og tjeneste, "sammenføyd og holdt sammen.....i kjærlighet", Ef 4,16.
- at de hellige skal nå en fullvoksen modenhet og "ha hele Krist fylde", Ef 4,13b.
- at menigheten ikke skal drives hit og dit av menneskeskapt lærdom, Ef 4,14.
- at menigheten skal være "tro mot sannheten i kjærlighet" Ef 4,15.

For å fullføre det oppdraget som Gud har gitt menigheten, er nådegavene/tjenestene nødvendige. Det må være noen som forkynner ut fra sin innsikt, erfaring og utrustning. Det må være noen som underviser ut fra sin kunnskap, innsikt og visdom. Det må være noen som styrer og leder ut fra sin utrustning, innsikt og erfaring. Det må være noen som lever i barmhjertighetens tjeneste ut fra sin utrustning og ressurser. Noen gang kan en person ha flere gaver. Andre ganger er det en bestemt gave som er framtrepende og dominerende.

Det er også tjenester som i større grad retter seg *ut over menighetens grenser og som sikter på at menigheten skal vokse ved at nye legges til*. De henvender seg til de som ikke kjenner Jesus som Frelser og Herre i eget liv for at de ved omvendelse og dåp skal legges til menigheten, Apg 2,41. 47; 6,7 m.fl. Det er mennesker som er fremmed for evangeliet,

de lever under syndens makt og virkning uten det personlige kjennskapet til Jesu frelsesgjerning. De er derfor "uten håp og uten Gud i verden" Ef 2,12.

I en lang rekke fortellinger i Apostlenes gjerninger møter vi ulike personer, kjente og ukjente, som bringer evangeliet ut til nye mennesker som kalles til omvendelse. Slik møter vi apostlene i virksomhet, særlig blir Peter og Johannes nevnt, men også diakonene Stefanus og Filip. Men da den første større forfølgelsen brøt ut, ble mange spredt rundt omkring og det sies om dem: "De som var spredt omkring, dro rundt og forkynte Ordet", Apg 8,4. Enkelte forkynnere har en særskilt evne til å formidle evangeliet til mennesker som ikke kjenner Jesus Kristus som sin frelser. Samtidig er det viktig å holde fast på at mange ukjente menneske i urmenigheten brakte evangeliet videre gjennom sitt vitnesbyrd om Jesus og gjennom det liv de levde i omgangen med de som ikke kjente Jesus som Frelser og Herre.

I sin forkynnelse av Guds rike talte Jesus i lignelser hentet fra naturen. Noen av dem kalles vekstlignelser. Guds rike sammenlignes med sennepsfrøet som vokser til et tre, Matt 13,31-32, med bonden som sår ut i ulike jordsmonn, men det som faller i god jord bærer mangfoldig frukt, Matt 13,8. 23, det er tale om vintreet som bærer frukt, Joh 15,4.

Paulus omtaler også sin gjerning som en gartneroppgave. Han plantet, men Apollos vannet – Paulus plantet en ny menighet, andre kom etter ham eller var sammen med ham og vannet slik at det som var plantet kunne vokse. Men selve voksteren stod Gud for, 1 Kor 3,5-9. Paulus og Apollos var Guds tjenere, hans medarbeidere.

I neste øyeblikk sammenligner han sin virksomhet som menighetsplanter med bygningsmannen, 1 Kor 3,10-17. Han legger grunnvollen for et hellig tempel som andre bygger videre på. Men da må det bygges i samsvar med grunnvollens kvalitet, i samsvar med budskapet om hvem Jesus er. Her nytter det ikke med gull eller sølv, eller med menneskelig visdom. Det er tale om å være tjenere for Kristus, forvaltere av Guds mysterium, 1 Kor 4,1.

5.2 Det allmenne prestedømme og de ulike tjenestene i bedehusmenigheten

Bedehusbevegelsen har alltid lagt stor vekt på det allmenne prestedømme og på nådegavene. På bedehuset fikk alle slippe til med sin tjeneste og det ble ikke lagt vekt på utdanning, men på åndelig utrustning, innsikt og modenhet. Slik vokste det fram ledere som tok ansvar og forkynnere som talte Guds ord. Hva har det allmenne prestedømme og nådegavemangfoldet å si for bedehusmenigheten i dag?

a. Alle troende må utrustes og helliges gjennom forkynnelse, undervisning og veiledning slik at hver enkelt kan få den nødvendige åndelige innsikt og kraft til å bære et fellesansvar for menigheten.

b. Den enkeltes åndelige og menneskelige utrustning til å tjene i menigheten må framelskes og brukes.

c. Menigheten må ha fokus på et bredt spekter av nådegavetjenester som kan bidra til at menigheten kan fullføre sitt oppdrag i verden.

d. Menigheten må alltid ta vare på lederoppgaven, forkynnertjenesten, undervisningsoppgaven og den diakonale tjenesten innad og utad i verden.

6.1 Tilsynet med menighetene

I Apostlenes gjerninger er det tydelig at apostlene utøver en form for menighetstilsyn. Da Filip kom til Samaria og forkynte evangeliet om Jesus og helbredet syke, var det mange som kom til tro på Jesus, Apg 8, 5ff. Ryktene om det som skjedde spredte seg og apostlene i Jerusalem fikk også høre at "Samaria hadde tatt imot Guds ord", Apg 8,14a. Da sendte de Peter og Johannes dit, Apg 8,14b, og vekkelsen i Samaria ble godkjent av apostlene.

Det ser ut for at Peter har hatt en betydelig reisevirksomhet i Israel. Han "drog omkring overalt", sies det, Apg 9,32. Da hedningene tok imot ved Peters virksomhet i Jaffa, ble det uro blant de andre apostlene og i menigheten i Jerusalem, Apg 11,1. Men da Peter møtte dem i Jerusalem og fortalt hva Gud hadde gjort, "slo de seg ro, og de lovpriste Gud", 11,18.

Da Paulus ble omvendt, vendte også han tilbake til Jerusalem og oppsøkte apostlene for at de skulle kjenne til hva som hadde skjedd med ham, Apg 9,9-27. Senere da det ble strid omkring Paulus sin virksomhet blant hedningene, vendte han og Barnabas tilbake til Jerusalem og apostlene. Gjennom samtalene som da ble ført, fikk Paulus full støtte for sin virksomhet, Apg 15,4ff.

Det er naturlig at apostlene som hadde sett og hørt Jesus og som var blitt utvalgt av ham, hadde en helt sentral posisjon i urmenigheten. De var på en spesiell måte "Ordets tjenere" i den forstand at det var de som måtte formidle videre alt det Jesus sa og gjorde, hvem han var og hvilke konsekvenser hele hans virke hadde. Ingen kjente Jesus så godt som dem og de kunne vokte over det som ble fortalt om Jesus rundt om i menighetene. Ved apostlene vokste det fram det vi kaller evangelietradisjonen som til slutt ender med at vi får de fire evangeliene, jfr Luk 1,1-4. Det er samtidig apostlene som fører tilsyn med forkynnelsen for at den skal samsvare med det evangelium de fikk overlevert fra Jesus selv.

Da Paulus drog ut på sine misjonsreiser, hadde han med seg medarbeidere som Barnabas, Markus og Silas. De hadde alle levd i Jerusalemmenigheten tett på apostlene. På en spesiell måte hadde de kjennskap til evangeliet om Jesus slik det var blitt fortalt og undervist av apostlene. Markus kom også til slutt til å skrive et av evangeliene.

Paulus omtaler seg selv som den siste av apostlene som fikk møte den oppstandne Jesus, 1 Kor 15,8-10.

Apostlenes tilsyn med menighetene var spesielt. De var Jesu øyenvitner og de hadde sett den oppstandne Jesus og de var kalt og utsendt av Jesus til en spesiell tjeneste. De utøvde sitt tilsyn både gjennom personlig besøk og nærvær i menighetene og gjennom brev som ble sendt til dem, jfr brevene fra Paulus, fra Peter og fra Johannes.

Nå kunne ikke apostlene være alle steder, derfor ble også andre trukket inn i tilsynstjenesten. Paulus brukte sine nære medarbeidere. Til Timoteus skriver han:

“Da jeg dro til Makedonia, ba jeg deg bli igjen i Efesus så du kunne forby enkelte å komme med en annen lære eller være opptatt av myter og endeløse slektstavler.” 1 Tim 1,3f.

Tilsvarende skriver han til Titus, Tit 1,5ff.

Paulus etablerte også ordninger i menighetene hvor enkeltpersoner fikk et særskilt tilsynsansvar. Et sted kalles disse for “tilsynsmenn”, 1 Tim 3,1ff, og et annet sted kalles de for “eldste”, 1 Tim 5,17; Tit 1,5ff. Oppgaven deres var blant annet “å arbeide med forkynnelse og undervisning”, 1 Tim 5, 17, og “å veilede i den sunne lære og til å vise til rette dem som sier imot”, Tit 1,9.

Forkynnelse, undervisning og veiledning i menighetene krevde utrustning og innsikt. Blant nådegavene som omtales av Paulus, er det flere som angår forkynnelsen, undervisningen og læreveiledningen. Åndens utrustning ble synlig gjennom selve tjenestene. Slik var det også med innsikten i evangeliet og den sunne lære. Gjennom undervisning og læreveiledning ble det tydelig hvem som hadde innsikt i den “sunne lære”. Menigheten trengte ordninger som ivaretok de grunnleggende tjenestene i menigheten, også tilsynstjenesten.

Når vi leser de ulike brevene i Det nye testamente, så ser vi at hovedtyngden i den apostoliske veiledningen ligger på den positive utfoldelsen av evangeliets innhold og det nye livet. Men noen ganger innebærer tilsynet at en også må ta avstand fra falsk forkynnelse og undervisning. I Paulusbrevene finner vi flere eksempler på dette, 2 Kor 11,4ff; Gal 1,6ff; Kol 2,16ff; 1 Tim 4,1ff; 2 Tim 2,16ff; Tit 1,10ff m.fl. Likeledes må Paulus flere ganger advare mot syndige handlinger og holdninger som har fått plass i menigheten. Dette måtte menigheten ta et oppgjør med, 1 Kor 5,1ff; 6,1ff; 2 Tess 3,6. Verken den falske forkynnelsen eller den syndige livsførselen måtte få rom i menigheten.

Det å ta et oppgjør med falsk forkynnelse og en syndig livsførsel er krevende for alle som blir involvert. Jesus nevner en situasjon hvor “din bror gjør en synd mot deg”, da skal dette tas opp på tomannshånd. Erkjennes synden, så “har du vunnet din bror”, sier Jesus, Matt 18,15. Men dersom vedkommende ikke hører på deg, da skal to eller tre andre som kjenner saken, trekkes inn. Men dersom heller ikke dette fører til en erkjennelse, så trekkes hele menigheten inn. Dersom heller ikke det fører fram, så skal vedkommende utelukkes fra menigheten, 18,16-17.

Også Paulus nevner i en sammenheng at “hvis en av dere blir grepet i et feiltrinn”, da skal en av dem som “har Ånden”, hjelpe ham til rette, Gal 6,1a. Paulus gir ikke noen detaljert beskrivelse av hvordan dette skal skje, men han advarer den som skal gjøre det og minner om at det må skje “med et ydmykt sinn”, og så skal en passe på seg selv slik at en ikke selv blir fristet, 6,1b. Paulus kjente til hvordan en slik situasjon der enkeltpersoner blir grepet i en synd, kunne framkalle både hovmod og et ukjærlig sinn. Slik sett kan den som skal veilede i situasjonen, selv komme til å synde.

Vi kan ikke lese ut fra Bibelen en bestemt detaljert ordning for hvordan oppgjøret med falsk forkynnelse og et syndig liv skal skje. Hovedoppgjøret skjer gjennom forkynnelse og undervisning i menigheten hvor en lærer den sunne lære å kjenne og Åndens nye liv blir beskrevet. Når det finner sted forkynnelse og undervisning som er i strid med den sunne lære, da må det påpekes av de som har den nødvendige innsikt i den sunne lære

og som har fått ansvar for dette i menigheten. Men når Paulus skriver om dette i sine brev, så skriver han ikke bare til "de eldste" i menigheten, men til hele menigheten, som da gjøres ansvarlig for å stå imot en falsk forkynnelse og undervisning.

6.2 Tilsynstjenesten i bedehusmenigheten

Tilsynet i bedehusmenigheten er viktig fordi det verner menigheten mot forførende krefter. Djevelen står alltid Kristus imot, og djevelen kjemper for at menigheten ikke skal fullføre sitt oppdrag i verden. Bedehusmenigheten må derfor ivareta en tilsynsoppgave som fremelsker den sunne lære og et hellig liv i Guds lys. Da trenger bedehusmenigheten følgende:

- a. Det er nødvendig med en forkynnelse og undervisning som er forankret i den sunne lære og som tydeliggjør lærens betydning for menighetens liv og vekst.
- b. De som er utrustet til det og har den nødvendige innsikt, må settes til en tilsynstjeneste i lokalmenigheten.
- c. Hele menigheten må forstå betydningen av tilsynstjenesten i menigheten og i den enkeltes liv.
- d. Den/de som utøver tilsynet må gjøre det med ydmykhet og med kjærlighet til Gud, til menigheten og til den enkelte, og en må vokte seg slik at tilsynssituasjonen ikke blir erobret av syndige tanker, ord og handlinger.

7.1 Menighetens organisering og synlighet

Ut fra Det nye testamente er det ikke lett å finne fram til en bestemt organisering av menigheten, enten det gjelder organiseringen av lokalmenigheten eller forholdet mellom menigheter. Gjennom kirkens historie er det blitt utviklet forskjellige modeller og tradisjoner.

Alt det vi har skrevet hittil avslører at menigheten har en vertikal dimensjon som gjelder forholdet til Den levende Gud. Hans usynlige nærvær i den enkelte og i menigheten kan en bare se med "troens øyne". Gud selv er alltid både skjult og samtidig erfarbar gjennom de virkemidlene Gud selv har valgt å bruke for å komme menneskene nær. Guds virkemidler og de virkninger de skaper kan erfares, men han som er det handlende subjekt er skjult for oss, men allikevel nær.

Samtidig har Gud kommet menneskene nær på en helt spesiell måte gjennom sin Sønn Jesus Kristus. Prologen i Johannesevangeliet avsluttes slik:

*Ingen har noen gang sett Gud,
men den enbårne, som er Gud,
og som er i Fars favn,
han har vist oss hvem Gud er. Joh 1,18.*

Ved at Guds Sønn ble menneske, har Gud gitt menneskeslekten et synlig uttrykk for hvem han er. Tidligere hadde Gud talt ved profetene:

Mange ganger og på mange måter har Gud i tidligere tider talt til fedrene gjennom profetene. Men nå, i disse siste dager, har han talt til oss gjennom Sønnen. Ham har Gud innsatt som arving over alle ting, for ved ham skapte han verden. Han er utstrålingen av Guds herlighet og bildet av hans vesen, og han bærer alt ved sitt mektige ord. Heb 1,1-2.

Gjennom sine utvalgte redskaper talte Gud til menneskene i den gammeltestamentlige tid og åpenbarte sin vilje og plan. Men i Sønnen er Gud blitt menneske og han "utstråler Guds herlighet" på en enestående måte. Denne utstrålingen er nedfelt i evangeliene og i apostlenes ord som viser betydningen av Jesu nærvær og gjerning. Han er frelseshistorien og åpenbaringsens sentrum. Kunnskapen om Gud er tilgjengelig så langt som Gud har åpenbart seg, gjennom profetene, Sønnen og apostlene. Men Gud Faderen blir aldri tilgjengelig for vårt fysiske øye, bare for troens øye.

Menigheten har alltid en vertikal dimensjon, en relasjon til Gud som bare er tilgjengelig i troen og ved troens overbevisning og visshet. Dette er gjerne kalt den usynlige kirke. Bare Gud kjenner til dem som tilhører den usynlige kirke, som har sine navn "skrevet i livets bok", Fil 4,3; Åp 21,27.

Menigheten kan aldri organisere seg slik at den kan holde Gud fast i et organisatorisk grep. Men samtidig har Gud selv bestemt at han vil komme menneskene nær på en konkret og synlig måte. Gud har gitt sin menighet et minimum av synlige kjennetegn på sitt handlende nærvær. Vi skal peke på dem.

For det først er det slik at når Gud henvender seg til menneskene for å skape tro og etterfølgelse, så skjer det gjennom *forkynnelse og undervisning*. Da brukes det ord. Budskapet om hvem Gud er og hva han har gjort, gjør og vil gjøre må nå fram til menneskenes ører og øyne. Budskapet har Gud åpenbart og det er nedfelt i Bibelen. Det kirken forkynner og underviser kan prøves på det synlige og hørbare åpenbaringsordet fra Gud.

I tillegg har Jesus innstiftet både *dåp og nattverd* som evangeliets virkemiddel. Vannet er synlig og konkret. Det samme er brødet og vinen i nattverden. En sann og levende menighet praktiserer dåp og nattverd i samsvar med Bibelens veiledning. Det er synlige virkemidler i menigheten.

Det tredje synlige tegnet på en sann menighet er fellesskapet. De som ved tro og dåp blir forent med Kristus, trer fram i et *fellesskap i lokalsamfunnet*. I dette fellesskapet skal ordet forkynnes og dåp og nattverd praktiseres. Samtidig bekjenner fellesskapet sin tro og vender seg til Den levende Gud i tilbedelse. I dette fellesskapet utrustes den enkelte til sin tjeneste i menigheten og i verden. Menigheten er et synlig fellesskap, og menighetens livsyttringer er konkrete, synlige og hørbare.

Menigheten trer også fram "i verden" gjennom sin *tjeneste i verden*, både lokalt og globalt. I verden skal det hellige liv leves til beste for vår neste. I verden skal evangeliet forkynnes for at mennesker skal komme til tro på Den levende Gud.

Menigheten trer altså fram gjennom helt bestemte synlige midler og gjennom nådemidlenes virkninger. Menigheten må derfor ordnes eller organiseres slik at forkynnelsen, undervisningen, dåpen og nattverden blir regelmessig praktisert. På den

måten skapes tro, overbevisning og et hellig liv. Dernest må menigheten ordnes slik at den gir et synlig uttrykk for at de hører til i et fellesskap som tror, bekjenner, tilber og tjener Gud. De som tror må komme sammen og den personlige tro må komme til uttrykk gjennom bekjennelse, tilbedelse og tjeneste. Menigheten må også synliggjøre sitt kall i verden gjennom misjon og diakoni.

Det ligger dermed et ansvar på hver enkelt menighet for å bli synlig på en måte som ivaretar de nødvendige synlige tegn på en levende menighet.

7.2 Bedehusmenighetens organisering og synlighet

Bedehuskirken vil alltid være organisert på en eller annen måte, preget dels av tradisjoner og dels av bevisste valg. Det beste vil alltid være å velge den organisering og synliggjøring som best samsvarer med hva en menighet er og hvordan Gud handler. På dette bør alle tiltak, lover og organisatoriske uttrykk prøves enten de springer ut av bestemte tradisjoner eller ut fra aktuelle utfordringer. Da kan følgende være nødvendig å holde fram:

- a. Organiseringen må sette nådemidlene i sentrum. Det må derfor være en ordnet forkynnelse, undervisning og forvaltning av dåp og nattverd. Dette kan ikke overlates til tilfeldighetene eller øyeblikks innskytelser.
- b. Menigheten må organiseres på en måte som fremmer et mangfold av nådegavetjenester.
- c. Menigheten må synliggjøre at tjenesten med evangeliet sprenger alle grenser og må ut i lokalmiljøet og ut til jordens ender.
- d. Menigheten må tre synlig fram i sitt lokalmiljø som samfunnet av de troende.
- e. Regelmessig samling er nødvendig for å være "lys" i sitt lokalsamfunn.
- f. Samlingen av menigheten lokalt bør avspeile kristenlivets grunnleggende orienteringspunkter ut fra skapelse, syndefall, frelsen i Jesus Kristus og fullendelse ved Jesu komme til dom og frelse.
- g. Menigheten må tre fram i verden gjennom en diakonal tjeneste innad i menigheten i sjelesorg og omsorg og utad i verden gjennom kjærlighetens gode gjerninger.
- h. Menigheten må ha en ledelse basert på åndelig utrustning og innsikt og på menneskelig utrustning av betydning for lederoppgaven.
- i. Menigheten må ha en tilsynsordning innad i menigheten som er tydelig for den enkelte i menigheten, og en mulig ekstern tilsynsordning som kan tre i kraft når det er nødvendig.
- j. Menighetens orden må være synlig og kjent i den forstand at den er nedfelt i lover tilgjengelig for alle.

8 Det første og det grunnleggende for en sann menighet

Menigheten har en grunnvoll. Det er Jesus Kristus, 1 Kor 3,10ff. Ingen menighet kan vokse på en sunn måte uten at forkynnelsen, undervisningen og sjelesorgen setter Kristus og evangeliet i sentrum, Gal 1,6ff.

Evangeliet er forankret i en kristen virkelighetsforståelse som orienterer seg ut fra Guds skapergjerning, syndefallets virkelighet, Guds frelsesgjerning i Jesus Kristus og Guds endelige frigjøring av det falne skaperverket ved tidenes ende. Bibelens ulike deler gir et fylldig bilde av denne virkeligheten og hvilke konsekvenser dette har for menneskelivet i fortid, nåtid og framtid.

Menigheten er forankret i Guds gjerninger. Bare når forkynnelsen og undervisningen maler Guds gjerning for menneskenes øyne og ører, får Den hellige ånd handlingsrom i menigheten. Bare da kan Gud bevare den lokale menigheten inntil enden.